

Богацька Н.М.

кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
м. Вінниця, Україна

РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Військова агресія росії проти України та масове переміщення населення є серйозними проблемами, які вплинули на рівень зайнятості та економічну стабільність України. Ця ситуація створила необхідність розробки та впровадження ефективної державної політики в сфері зайнятості, а також програм сприяння працевлаштуванню. Декілька ключових аспектів такої політики може включати в себе:

Підтримка для переміщених осіб: Держава може розробити програми та заходи для підтримки та включення в суспільство тих, хто був вимушений залишити свої місця проживання через конфлікт. Це може включати соціальну допомогу, житло, навчання та професійну підготовку для забезпечення можливості нового працевлаштування.

Розвиток нових ринків праці: Ситуація вимагає створення нових можливостей для працевлаштування та розвитку підприємництва в регіонах, які постраждали від конфлікту. Це може включати підтримку для малих та середніх підприємств, розвиток нових галузей та інфраструктури.

Професійна підготовка та перекваліфікація: Підтримка для перепідготовки і набуття нових навичок важлива для тих, хто втратив роботу через конфлікт. Програми професійної підготовки та перекваліфікації можуть допомогти працювати в нових галузях, де є попит на робочу силу.

Створення робочих місць: Подальший розвиток інфраструктури та галузей економіки, які можуть створювати нові робочі місця, є важливим елементом політики зайнятості. Це може включати будівництво, сільське господарство, туризм та інші галузі.

Сприяння самозайнятості: Підтримка для тих, хто бажає стати підприємцями або займатися власним бізнесом, може сприяти створенню нових робочих місць та розвитку економіки.

Забезпечення ефективної державної політики у сфері зайнятості є важливим завданням для уряду України з метою полегшення адаптації населення до нових умов та відновлення стабільності у регіонах, постраждалих від конфлікту.

Спостережене збільшення рівня безробіття в Україні, обумовлене військовою агресією росії та масовим переміщенням населення, є серйозною та актуальною проблемою. Безробіття може мати значний вплив на економіку та соціальну сферу країни.

Для забезпечення ефективної політики щодо зайнятості в Україні, важливо обирати стратегії та заходи, які враховують потреби населення та сприяють економічному відновленню. Також, це може включати вивчення та використання кращих практик з інших країн, таких як Європейський соціальний досвід.

В свою чергу, ринок праці - це система суспільних відносин, пов'язаних з купівлею і продажем трудових послуг працівників (послуг праці). Іншими словами, ринок праці - це сфера де формується попит і пропозиція на робочу силу за допомогою ціни на працю (заробітної плати). На українському ринку праці попит на роботу значно перевищує її пропозицію. Про це йдеться в дослідженні кадрового порталу [gtc.ua](https://www.gtc.ua) за результатами аналізу бази вакансій та резюме у квітні-травні 2022 року [1].

Підвищення рівня безробіття призводить до негативних тенденцій в економіці країни та навантаження на державний бюджет, однак дає можливість підприємству підбору найкращих кадрів. Працевлаштування на соціальне підприємство зменшуватиме навантаження на державний бюджет через скорочення виплат по безробіттю, а також

забезпечить підвищення рівня конкурентоспроможності своєї діяльності через кваліфікований персонал [1].

Державна політика зайнятості населення спирається на пріоритетність гарантування повного, результативного та вільного вибору заняття в рамках впровадження активної соціально-економічної стратегії країни. Вона також передбачає відповідальність держави за формування та реалізацію політики в галузі зайнятості населення, забезпечення рівних можливостей для всіх громадян у здійсненні їх конституційного права на працю, а також підтримку ефективного використання робочого потенціалу та забезпечення соціального захисту від безробіття [2].

На сучасний момент, очевидно, постає питання щодо встановлення нових принципів державної політики у галузі зайнятості відповідно до викликів воєнного періоду. Однак "складність прийняття нових принципів політики зайнятості обумовлена, з одного боку, упертістю суспільної свідомості, консервативним підходом господарників та управлінців, а з іншого боку - уявленням про те, що перехід до ринкового механізму може автоматично вирішити проблеми, накопичені у минулому та виниклі сьогодні в сфері зайнятості" [3].

У сучасних умовах перед Україною стоїть завдання розроблення нової державної політики у сфері зайнятості, яка є ключовою для зміни ситуації на ринку праці, забезпечення соціальної стабільності, розвитку людських ресурсів та відновлення держави. У цьому контексті важливо ретельно обирати інструменти та механізми регулювання зайнятості, розглядати питання централізації та децентралізації в сфері зайнятості та перегляду загальної концепції державної політики в цій галузі.

В останній час питання створення ефективної державної політики у сфері зайнятості стали предметом обговорення серед науковців, експертів і фахівців. Особлива увага приділяється необхідності створення нових робочих місць в умовах зовнішніх викликів, оскільки це є ключовим інструментом стабілізації економіки та ринку праці. Важливо враховувати, що для країни, яка пережила війну, створення нових робочих місць має вищий інституційний важливість, ніж інші реформи, такі як судові, правоохоронні, антикорупційні чи банківські реформи. Без розв'язання проблеми масової безробітності та зниження доходів громадян у порівнянні з іншими країнами, інші реформи не будуть успішними.

Також слід зауважити, що важливою складовою політики зайнятості є підтримка освіти впродовж життя та боротьба з безробіттям молоді та довгостроковим безробіттям. Європейська Рада намагається забезпечити сприятливі умови праці, підвищити мобільність працівників і створити справедливі умови праці. Ця політика спрямована на забезпечення створення якісних робочих місць, підвищення рівня зайнятості та поліпшення умов праці в країнах-членах ЄС. Держави-члени повинні регулярно звітувати про свої заходи в цій сфері, а Європейська Рада спільно з іншими органами визначає керівні принципи для політики зайнятості.

Література:

1. Богацька Н. Вплив ринку праці на конкурентоспроможність соціального підприємства. Економіка та суспільство. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-1>

2. Ковач В. О. Основні напрямки регулювання державної політики у сфері зайнятості населення. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.4.50

3. Головань Т.Г. Державна політика у сфері зайнятості населення в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/39.pdf>